

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΕΚΤΙΠΟΥΝΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΚΑΙ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

* Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ.κ. Κ. Μητροπολίτου, Σ. Βουτυρά, Γ. Ν. Χατζιδάκι καὶ Γ. Μ. Δαμιτρίγγου συνδεδεμένων

Ο ΜΕΛΑΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ἄν μετὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἡ Εὐρώπη σύσσωμος φοβῆται τὸν ἐκ τῆς ἀπὸ Ἀσίας κίνδυνον καὶ μεταξὺ τῶν δικαιολογιῶν, ἃς προβάλλει, διὰ τὴν καταπιέζουσαν τοὺς πληθυσμούς αὐτῆς στρατοκρατίαν μία εἶναι καὶ ὁ κίτρινος λεγόμενος κίνδυνος ἢ φόβος, ἡ ἐπιδρομὴ δηλονότι τῶν Σινικῶν φυλῶν, ἡ ἀπειλοῦσα νὰ μεταβάλῃ τὸ πρόσωπον τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου καὶ νὰ καταρρίψῃ, τίς οἶδε, πολιτισμόν, ἀντὶ τῶσων θυσιῶν καὶ τῶσων ἀγῶνων κτηθέντα, ἡ Ἑλλάς, καθ' ἑαυτὴν, ὀφείλει νὰ φοβῆται κινδύνους ἐγγυτέρους, ἐγγύτατος δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας παρουσιάζεται ὁ μέλας κίνδυνος, ἡ ἐπιδρομὴ τοῦτέστι τῶν ἐκ Γαλλίας ἐκδιωκομένων μοναχῶν.

Δὲν ἀπόκειται ἡμῖν νὰ κρίνωμεν κατὰ πόσον ὑπῆρξεν εὐεργετικὴ ἡ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ διὰ τῶν μοναχικῶν ταγμάτων παρασχεθεῖσα εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς ἐκπαίδευσις, πάντως ὁμως ἡ ἀπαγόρευσις αὐτῆς ἐπικίνδυνος ἤθελεν ἀποβῇ εἰς ἡμᾶς, ἐὰν οἱ ἐκδιωκόμενοι ἐλάμβανον τὴν πρὸς Ἀνατολὰς διεύθυνσιν καὶ ἐπόθουν νὰ στρατοπεδεύωσιν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις, νῆαν ἐπιχειροῦντες σταυροφορίαν, πολλῶ χεῖρονα τῶν ἐπαράτου μνήμης παρελθουσῶν. Διότι ἂν τότε σύμβολον μὲν αὐτῶν ἦτο ἡ ἐκδίωξις τῶν ἀπίστων ἐκ τῶν Ἀγίων τόπων, σκοποὶ δὲ ἁμαρτωλοὶ καὶ καταδικασθέντες ὑπὸ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἱστορίας, ἤδη σύμβολον αὐτῶν ἔσται προφανῶς αὐτὴ ἡ καταδίωξις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης ἐκ τῶν τόπων, οὓς ἐπίσης αὐταὶ ἐλάμπρυνον καὶ καθηγίασαν.

Οὐδὲν δὲ τούτου προφανέστερον. Τῶν ἀπίστων οὐδ' ἐπιχειροῦσι πλέον ἀπὸ πολλοῦ νὰ κλονίσωσι τὴν πρὸς τὸν Μωάμεθ λατρείαν, εἰδωλολάτρες δέ, οὐδαμοῦ θὰ εὐρωσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ καὶ ἂν εὕρισκον πρὸ πάσης κατηχῆσεως δὲν θὰ τοῖς ξερρίζουν τὴν γλώσσαν;

Ἐπόμενον ἄρα ὁ μέλας κίνδυνος νὰ ἐμβάλῃ ἡμᾶς εἰς ἀνησυχίαν δεινὴν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἅπασιν μέτρα προσοχῆς καὶ ἐγκαίρου ἀμύνης. Καὶ ἐρρέθη μὲν ὅτι οἱ ἐκ Γαλλίας ἐκδιωκόμενοι οὐδαμῶς σκοποῦσι νὰ στραφῶσι πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ καὶ ἂν τοῦτο ἠλθῇ, ἄλλην ἐννοοῦσιν οὗτοι Ἑλλάδα καὶ ἄλλην ἡμεῖς, οἱ θεωροῦντες τμῆμα μόνον τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν ταύτην γωνίαν.

Ἄλλως ἀπὸ τῆς ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς τοῦ Γένους ἀντήχησε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ κώδων τοῦ κινδύνου. Αὐτὸς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξήγγειλεν αὐτόν. Τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μετ' εὐλαβείας θὰ ἐνωπιθῶσι τῶν κατωτέρω δημαιοσιευομένων λόγων Του καὶ ἐξεγειρομένη ἡ ἐθνικὴ συνείδησις θὰ ὑψώσῃ τεῖχος ἀνυπερέβλητον, καθ' οὗ θὰ συντριβῇ πάλιν, ἅπαξ ἔτι, ὁ ἀπὸ Δυσμῶν ἐπερχόμενος μέλας κίνδυνος.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΓΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ Δεκάτη τρίτη.

(Ματθ. ια'. 33—42)

Κείμενον.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωπος τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδῃμυσεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν δὲ ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων: Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς: Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατασχώμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ: Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς: Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς Γραφαῖς: «Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας» Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔσται θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

Σημειώσεις.

¹ Τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἵνα δείξῃ ὅτι ὅσοι ἐπιμένουσιν εἰς τὸ κακὸν καὶ δὲν μετανοοῦσι, τιμωροῦνται ἐν τέλει. Οἱ κ ο δ ε σ π ό τ η ς εἶναι ὁ Θεός, ἡ μ π ε λ ω ν ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ Ἰουδαϊκὸς λαός, φ ρ α γ μ ο ς ὁ μωσαϊκὸς νόμος, διὰ τοῦ ὁποῦ περὶ ἐφύρτησεν αὐτόν ὁ Θεός ἀπὸ τῶν πέριξ εἰδωλολατρῶν, π ύ ρ ο ς ὁ ἐν Ἱερουσαλὺμοις ναός, γ ε ω ρ γ οῖ οἱ διδάσκαλοι καὶ ἄρχοντες τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, δ ο ὕ λ ο ι οἱ προφῆται καὶ υἱ ο ς τοῦ οἰκοδεσπότη τοῦ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἐν τῇ σκληρότητι αὐτῶν ἀπέκτειναν οἱ Ἰουδαῖοι. ² Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες καὶ εἰς κεφαλὴν γωνίας γενόμενος εἶναι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν μὲν καὶ ἀπεδίκαν ἐν θανάτῳ οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅστις ἐγενετο ὁ ἀκαρτερῶν, ὁ θεμελίος λίθος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς θαυμαστῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις περιλαμβάνει πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς λαοὺς.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΓΑΓΓΕΛΙΟΥ

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ἐλέγχει ὁ Ἰησοῦς τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ σκληρότητι καὶ ἀχαριστίᾳ αὐτῶν ἐπιμένοντες εἰς τὸ κακὸν περὶέβλεπον τὰς θείας ἐντολάς, ἐκακοποίησαν καὶ ἐφόνευσαν τοὺς προφῆτας καὶ διδασκάλους ἀπέκτειναν δ' ἐν τέλει καὶ τὸν Μεσσίαν, ἦτοι τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ἐξηγήθη, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι σκληρῶς ἐτιμωρήθησαν· ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ ναός αὐτῶν κατεστράφησαν, αὐτοὶ δὲ καταδικάσονται.

θησαν να πλανώνται απάτριδες, διεσπαρμένοι πανταχού της γης· ἀφῆρθη ἅπ' αὐτῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη εἰς τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα προθύμως ἀπεδέχθησαν αὐτὸ καὶ ἀπέδωκαν καρποὺς ἀξίους τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄς ἐπιστήσωμεν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν εἰς τὴν τιμωρίαν ταύτην τοῦ Ἰουδαίου λαοῦ. Διὰ τί ἐτιμωρήθη ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός; Διότι ἐπέμεινεν εἰς τὸ κακόν, διότι διέπραξεν ἀλλεπάλληλα ἀδικήματα, διότι ἐκακούργησε κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ζητῶν ἐπιμόνως τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ ἀναμαρτήτου ἐν πληρεῖ γαλήνῃ συνειδήσεως ἀνεφώνει· «Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.» Καὶ ἔπεσε τῷ ὄντι τὸ αἷμα τοῦ δικαίου ἐπὶ τὸν ἀγνώμονα καὶ σκληροτράχηλον λαόν καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ πλανᾶται νῦν ἀπὸ πᾶσαν τὴν γῆν διεσπαρμένος, ἀπατρίτης, ἀνευ κέντρου θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ, χρησιμεύων ὡς ζῶσα μαρτυρία, ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς θεία δίκη οὐ μόνον διὰ τὰ ἔθνη, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς λαούς. Ναι, ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ θεία δίκη· διότι, ἂν ὑπάρχῃ Θεός, καὶ ὁ ἄφρων μόνος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι λέξις κενή, δὲν εἶναι ἰδέα τις ἀρηρημένη καὶ μυστηριώδης, ἀλλ' εἶναι Θεὸς ζῶν καὶ ὑπάρχων. Ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ ἐδημιούργησε τὸ σῶμα ἐκ τοῦ μηδενός· ἐν τῇ πανσοφίᾳ αὐτοῦ μετὰ τέλει ἀρμονίας καὶ σκοπιμότητος διημέτησε τὰ ὄντα· ἐν τῇ ἀγαθότητι αὐτοῦ ἐγκατέσπειρεν εἰς τὴν φύσιν τὰ ἀπειρα αὐτοῦ ἀγαθὰ· ἐν τῇ ἀπειρῇ δὲ διακοσμοῦν τοῦ ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν λογικῶν αὐτοῦ πλασμάτων νὰ ζῶσι συμφῶνως πρὸς τὸν ἡθικὸν νόμον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐνέγραψεν εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ διὰ τῆς συνειδήσεως βεβαίως ἡμᾶς ὅτι θὰ μᾶς κρίνῃ κατὰ τὸν νόμον αὐτοῦ, βραβεύων τὴν ἀρετὴν καὶ τιμωρῶν τὴν κακίαν. Καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητος ἡ ἀλήθεια αὕτη. Ἀρχοῦμεν ἐν τῷ κόσμῳ νόμοι ἡθικοὶ ἐπίσης ἀμετάθετοι καὶ ἀναλλοίωτοι ὡς οἱ νόμοι οἱ φυσικοί. Πανταχοῦ ἐπικρατεῖ τάξις ἡθική· πανταχοῦ ἐμφανίζεται ἡ θεία δίκη. Ποῖος λαός, ποῖα ἐποχὴ ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ ὅτι τῷ ὄντι ἐστὶ δίκης ὀφθαλμός; Πότε καὶ ποῦ διημισηθήθη ἡ ἀλήθεια, ὅτι τὸ μὲν κακὸν ἐν τέλει τιμωρεῖται, τὸ δὲ καλὸν ἐν τέλει βραβεύεται; Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι οἱ κακοὶ δὲν τιμωροῦνται ἐνίστε ἐπὶ τῆς γῆς, τούναντίον δὲ προάγονται καὶ εὐτυχοῦσιν, οἱ δὲ καλοὶ δὲν βραβεύονται, τούναντίον δὲ παρκαλινίζονται καὶ δυστυχοῦσιν. Ἀλλὰ ποσάκις ἡ μὲν εὐτυχία αὕτη τῶν κακῶν εἶναι ἀπατηλή, διότι, ἂν δὲν διεφάρησαν τελείως, οἱ ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεως ταράττονται καὶ ἀνησυχοῦσιν αὐτοὺς· ἡ δὲ δυστυχία τῶν καλῶν εἶναι ἐπίσης ἀπατηλή, διότι ἐν τῇ γαλήνῃ τῆς συνειδήσεως εὐρίσκουσι τὴν εὐτυχίαν των καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων. Ἐπειτα ἂς μὴ λησμονώμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐλευθέραν θέλησιν, καὶ ἂν ὁ Θεὸς ἀπέδιδεν ἀμέσως εἰς ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, θὰ ἐξέλιπε πᾶσα ἀξία τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ ἡθικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐμυθηνίζετο. Ἀλλὰ καὶ σκληρὸς θὰ ἐδεικνύετο ὁ Θεός, ἂν ἐν τῇ μακροθυμίᾳ αὐτοῦ δὲν περιέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Ποῦ δὲ θὰ ἔμενεν ἡ ἀλήθεια τῆς μελλούσης κρίσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν δίκαιοι θὰ ἀνταμειφῶσιν, οἱ δὲ ἄδικοι θὰ τιμωρηθῶσιν, ἂν πληρὴς καὶ τελεία ἐπεκράτει ἐπὶ τῆς γῆς τιμωρία τοῦ κακοῦ καὶ ἀμοιβὴ τοῦ καλοῦ;

Ἄλλ' ὅτι ὑπάρχει θεία δίκη ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι τὸ κακὸν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τιμωρεῖται ἐν γένει καὶ τὸ καλὸν βραβεύεται, τοῦτο εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητος βεβαιουμένη καθ' ἐκαστὴν ὑπὸ τῆς ἱστορίας καὶ ὑπὸ τῆς πείρας. Καὶ τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ θῆκη δύναμις καὶ ἀκμὴ τῶν λαῶν συμβαδίζει πάντοτε μετὰ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῶν ἀκμῆς καὶ δυνάμεως; Τίς ἀγνοεῖ ὅτι τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ, ἐνόςω

μὲν βαδίζουσι τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, προάγονται καὶ εὐημεροῦσιν, ὅταν δὲ ἐκκλίνωσι καὶ διαφθάρωσιν, ἐξασθενοῦσι καὶ καταστρέφονται; Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι, ὡς εἶπεν ὁ σοφὸς Σολομών, «Δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνος, ἐλλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἀμαρτίαι.» Ποῦ εἶναι οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ ἐκεῖνοι λαοί, οἱ ὁποῖοι σπουδαῖον διεδραμάτισαν πρόσωπον ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἱστορίᾳ; Ποῦ εἶναι οἱ λαοὶ τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Περσῶν, τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ρωμαίων; Ἐπεσαν, καὶ ἡ πτῶσις αὐτῶν ἦτο μεγάλη· διότι ἐξέκλιναν καὶ διεφάρησαν. Κατεξάνεστη ὁλόκληρος ὁ ἐθνικὸς κόσμος κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ· διωγμοὶ μακροὶ καὶ φοβεροὶ ἡγέρθησαν κατ' αὐτοῦ· καὶ ὁ μὲν μετὰ πάλιν ἤνισον κατίσχυον ἐν τέλει ὁ χριστιανισμός καὶ ἐθιμάβευσεν, διότι τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀλήθεια ἦσαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄς ρίψωμεν βλέμμα εἰς τὴν σύγχρονον ἱστορίαν, καὶ θὰ ἴδωμεν ὅτι πρωταγωνιστοῦσι καὶ ἀμυλῶσιν οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους διαπνέει ὁ εἰλικρινὴς ἔρως πρὸς τὴν πατρίδα, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθήκον καὶ τὴν δικαιοσύνην καταπίπτουσι τούναντίον καὶ παρακαμίζουσι οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους εὐτελὴς ἐγώτισμός καὶ ἰδιοτέλεια ἐμάρναν καὶ κατέπνιξαν ἐν ταῖς καρδίαις πάντων τὴν ἀφιλοκερδίαν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ δίκαιον καὶ τὸ καθήκον. Καὶ τί ἄλλο μαρτυρεῖ ἡ μεγάλη αὕτη ἀλήθεια ἢ ὅτι ἀληθῶς ἐστὶ δίκης ὀφθαλμός ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ ἀρετὴ ὀφθαλμὸς καὶ ἀρετὰ συνήθως βραβεύεται, ἡ δὲ κακία συνήθως τιμωρεῖται. Ἀλήθεια πολύτιμος καὶ διδασκτικωτάτη καὶ διὰ τὰ ἔθνη καὶ διὰ τοὺς λαούς.

ΤΟ ΠΡΩΤΕΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ

Ἡ ἐν τῷ περὶ φύλλῳ τῶν «Πατρῴων» ἐρμηνευθεῖσα περὶ ὁπῆ τοῦ Εὐαγγελίου τελευτᾷ διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων· «Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη» καὶ ἐστὶ θαυμαστικὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς σημειώσεσιν, ὑπὸ τὸν λίθον νοεῖται ὁ Χριστὸς, τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν μὲν οἱ Ἰουδαῖοι καταδικάσαντες εἰς θάνατον, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐγενεῖν ὁ ἀκρογωνιαίος, ὁ θεμελίος λίθος τῆς θαυμαστικῆς τοῦ Χριστοῦ βασιλείας ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτοι τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς λαούς. Παραβάλλεται λοιπὸν ἐνταῦθα ἡ μὲν Ἐκκλησία πρὸς οἰκοδομὴν θαυμαστικὴν, ὁ δὲ Χριστὸς πρὸς θεμέλιον λίθον τῆς οἰκοδομῆς, διότι ἐπ' αὐτοῦ ὀικοδομήθη ἡ Ἐκκλησία, διότι ἐπὶ τῆς πίστεως εἰς Χριστὸν στηρίζεται ἡ χριστιανικὴ θρησκεία. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Χριστὸς καλεῖται θεμελίος λίθος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ θεμελίος ἄλλοις οὐδεὶς δύναται εἶναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος. Ἐντεῦθεν λαμβάνοντες ἀφορμὴν κρίνομεν σκόπιμον νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινα περὶ τῆς ἀξιώσεως τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ὀικοδομήθη ἐπὶ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Τὴν ἀξίωσιν των ταύτην στηρίζουσιν οἱ Δυτικοὶ ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκεῖνου χωρίου τοῦ Εὐαγγελίου· «Σὺ εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν». Τὸ χωρίον τοῦτο παρερμηνεύοντες οἱ Δυτικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ σημαίνει ἐπὶ σοῦ, Πέτρε, θὰ οἰκοδομηθῇ ἡ Ἐκκλησία. Ἀλλ' οὐδὲν τούτου ἀνακρίβεσται. Ὁ Χριστὸς ἠρώτησε ποτε τοὺς μαθητάς του, τί λέγουσι περὶ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι. Οἱ δὲ μαθηταὶ του εἶπον ὅτι οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι εἶναι ὁ Ἰωάννης, οἱ δὲ ὁ Ἡλίας, οἱ δὲ εἰς τῶν προφητῶν. Τότε ὁ Χριστὸς ἠρώτησε καὶ πάλιν τοὺς

μαθητάς του· Σὺς δὲ τί λέγετε ὅτι εἰμαι; Καὶ ὁ Πέτρος ἐξ ὀνόματος τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ἀπεκρίθη, ὅτι—Σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Εἰς ταῦτα δ' ὁ Χριστὸς ἀπαντῶν εἶπε· «Σὺ εἰ Πέτρος» καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν»· ἥτοι ἀληθῶς εἶπας, Πέτρε· ἀληθὲς εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπας, ὅτι εἰμαι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ, ἥτοι ἐπὶ ταύτης τῆς ὁμολογίας σου ὡς ἐπὶ πέτρᾳ, ὡς ἐπὶ θεμελίου λίθου θὰ οἰκοδομήσω τὴν Ἐκκλησίαν μου. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη ὀρθὴ καὶ ἀναμφισβήτητος ἐννοία τοῦ χωρίου· οὕτω δ' ἡρμήνευσαν αὐτὸ οἱ μεγαλύτεροι διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς Δυτικῆς, οἷον ὁ Ἰάκωβος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Αὐγουστίνος καὶ ἄλλοι.

Ἐν τούτοις ἐπὶ διεσπαρμένης ἐννοίας τοῦ χωρίου τούτου στηριζόμενοι οἱ Δυτικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἐπὶ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων Πέτρου ἰδρύθη ἡ Ἐκκλησία· καὶ ἐπειδὴ ὁ Πέτρος, ὡς λέγουσιν, ἰδρύσε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης καὶ πρῶτος αὐτῆς ἐπίσκοπος ἔγενεν, ὁ πάπας Ῥώμης, ὡς διάδοχος τοῦ Πέτρου, πρέπει νὰ εἶναι κορυφαῖος, ἥτοι κύριος τῶν ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι εἶναι διάδοχοι τῶν ἀποστόλων. Ἀλλ' ὁ Πέτρος δὲν ἦτο κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων· ὁ Χριστὸς οὐδεμίαν ἐποίησε διακρίσιν μεταξὺ τῶν μαθητῶν του. Διεκρίνετο μὲν ὁ Πέτρος μετὰ τῶν Ἀποστόλων διὰ τὰ προσωπικὰ προτερήματα αὐτοῦ, ἀλλὰ διεκρίνετο ἐπίσης καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, καὶ τοὺς τρεῖς τούτους παρελάμβανε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ὡς λ.χ. εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ καὶ εἰς τὸν κῆπον τῶν ἐλαιῶν. Εἶπε μὲν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν Πέτρον, ποίμαινε τὰ πρόβατά μου, ἀλλ' εἶπε τοῦτο, ἵνα δείξῃ εἰς αὐτὸν ὅτι διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας του ἐπανεκτίθη τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπολέσει ἀρνηθεὶς μεθ' ὅρκου τὸν Χριστόν. Εἶπεν ἐπίσης εἰς τὸν Πέτρον, ὅτι θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους ἔδωκε τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν.

Εἰς πάντας τοὺς μαθητάς του συνίστα ὁ Χριστὸς κατ' ἐξοχὴν τὴν ταπεινοφροσύνην· ταύτην δὲ τὴν ἀρετὴν συνέστησεν ἰδίᾳ εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸν δείπνον τὸν μυστικόν, νίψας τοὺς πόδας αὐτῶν. Ἄν ὁ Πέτρος ἦτο κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων, ὁ Παῦλος δὲν θὰ ἤλεγχεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, διότι ὑπεστήριξε τοὺς Ἰουδαίους χριστιανούς. Ἐν τῇ πρώτῃ δὲ ἐν Ἱερουσολύμοις συνόδῳ τῶν Ἀποστόλων δὲν θὰ προήδρευεν ὁ Ἰάκωβος, ἀλλ' οὐδὲ θὰ κατίσχυεν ἡ γνώμη τοῦ Παύλου, ἥτις ἦτο ὁλως ἀντίθετος τῆς τοῦ Πέτρου. Ἀλλὰ μὴ δὲν εἶναι ἱστορικῶς βέβαιον, ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης δὲν ἰδρύσεν ὁ Πέτρος, ἀλλ' ὁ Παῦλος, ὅστις καὶ ἐγράψεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, ἂν ὁ Πέτρος ἴδρυε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης καὶ ἔμενεν ἐπὶ ἔτη μακρὰ ἐν αὐτῇ, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ Δυτικοί; Ἰσχυρίζονται μάλιστα πολλοί, οὐχὶ ἀνευ λόγου, ὅτι ὁ Πέτρος οὐδὲ κλῆν μετέβη εἰς Ῥώμην, τὸν ἰσχυρισμὸν των δὲ στηρίζουσιν ἐπὶ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, αἵτινες ἐξιστοροῦσι τὸν βίον τοῦ Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἐνῷ περὶ τοῦ Παύλου λέγουσιν ὅτι μετέβη εἰς Ῥώμην, περὶ τοῦ Πέτρου οὐδὲν λέγουσι τοιοῦτον, μόνον δὲ κατὰ παράδοσιν λέγεται ὅτι ὁ Πέτρος μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ Πάπαι οὐδεμίαν εἶχον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων. Ὅτι κατὰ τὸν δεύτερον καὶ τρίτον αἰῶνα οἱ μητροπολίται τῆς Ῥώμης ἀπεπειράθησαν ν' ἀναλάβωσιν ἀνωτέραν τινα ἐξουσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ πατέρες αὐτῆς καὶ διδάσκαλοι ἀπέκρουσαν τὴν ἀξίωσιν ταύτην. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ἐπίσκοποι ἐθεωροῦντο ἴσοι πρὸς ἀλλήλους, κεφαλὴ δὲ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης ἐθεωρεῖτο ἀπλῶς πρῶτος μετὰ

ἴσων διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν καὶ ἐπισιμότητα τῆς Ῥώμης. Ἐν τούτοις, παρερχομένου τοῦ χρόνου, οἱ Πάπαι ἐπωλεθθέντες εὐνοικῶν τιαν περιστάσεων κατάρθωσαν νὰ κατισχύωσιν ἐν τῇ Δύσει· δὲν ἐπέτυχον ὅμως ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία ἦτο τότε πολὺ ἀνωτέρα τῆς Δυτικῆς, διότι συνεκέντρου ἐν ἑαυτῇ ἄπασαν τὴν θεολογικὴν παιδείαν, διότι ἐν αὐτῇ ἀνεφάνησαν οἱ μέγιστοι διδάσκαλοι καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἐν αὐτῇ διευτυώθησαν τὰ χριστιανικὰ δόγματα διὰ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν ὁποίων προέσαντο πάντοτε Πατέρες αὐτῆς. Διεμαρτυρήθη διὰ τοῦτο πάντοτε κατὰ τῆς παρανόμου ἀξιώσεως τῶν Παπῶν, καὶ ὅχι μόνον δὲν ἀνεγνώρισε τὸ πρωτεῖον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ κατεδίκασε μάλιστα δι' οἰκουμενικῶν Συνόδων τινὰς τῶν παπῶν ὡς αἰρετικούς, ὡς τὸν Βιγίλιον καὶ Ὁνώριον. Ἄν δὲ βραδύτερον οἱ Πάπαι διὰ μέσον ἀκατανόμαστων, ἐκμεταλλευθέντες τὴν πολιτικὴν κατὰστασιν τῆς Ἀνατολῆς, κατάρθωσαν ν' ἀναγνωρισθῇ πρὸς στιγμὴν τὸ πρωτεῖον αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῆς, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εὐθὺς συνελθούσα διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ἐξηναγκασμένης ὑποταγῆς καὶ ἐνέμεινε πιστὴ εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς.

Οὐ μόνον δὲ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύουσιν ἀνυπόστατον τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν παπῶν, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι κύριοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς παπικῆς ταύτης φιλαρχίας ἀποδεικνύουσιν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον οὐ μόνον ἀνυπόστατον, ἀλλὰ καὶ ὀλέθριον. Διότι χωρὶς νὰ θελήσῃ τις ν' ἀρνήσῃ τὰς πολλαπλὰς εὐεργεσίας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως ἰδίως κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, εἰς ποῖα φοβερά καὶ ὀλέθρια ἀποτελέσματα δὲν ὤθησε τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν ὁ δεσποτισμὸς τῶν παπῶν! Ἐν τῷ δεσποτισμῷ αὐτῶν οἱ Πάπαι ἠθέλησαν νὰ γίνωσι κύριοι πάντων καὶ νὰ διευθύνωσι κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ Ἐκκλησίαν καὶ πολιτείαν, καὶ ἐπιστήμην. Κατεπίεσαν πολλαχῶς καὶ κατέθλιψαν τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως· περιήλθον εἰς τελείαν ρῆξιν πρὸς τὴν πολιτείαν, τὴν ὁποίαν οὐχὶ σπανίως ἀνεστάτωσαν κυριολεκτικῶς· κατεπολέμησαν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως. Ἐν ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελίου τῆς πραότητος καὶ ἀνεξικακίας ἔστησαν πυρὰς καὶ ἱερῶματα. Ὑπέθαλψαν τὸν φανατισμὸν καὶ τὰς δεισδαίμονίας· καθιέρωσαν αὐθαγίαν ὀνόματα ἀντεαγγελικὰ καὶ παράλογα· διέστρεψαν ἐν τέλει ἑαυτοὺς διὰ τοῦ δόγματος τοῦ ἀλλοθιάστου! Ἐδημιούργησαν ἐχθροὺς ἀσπόνδους τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ἐξώθησαν πλείστους εἰς τὴν ἀθεΐαν. Προκάλεσαν τὰ σχίσματα, καὶ τὴν μίαν καὶ μόνην Ἐκκλησίαν διέσπασαν εἰς πολλὰς, καὶ ἐξηθένησαν οὕτω οὐκ ὀλίγον τὴν σωτήριον τοῦ χριστιανισμοῦ δύναμιν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀνίσχυρον καὶ πρὸς ἐσωτερικούς καὶ πρὸς ἐξωτερικούς ἐχθρούς. Ἐξηγείραν τὰ πάθη καὶ τὰ μίσση μετὰ τῶν χριστιανῶν, ἐν οἷς ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη. Ἐδυσχεραίναν τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τοὺς μήπω ἐκχριστιανισθέντας λαούς, καὶ τὸ χεῖριστον πάντων ἐξακολουθοῦσι νὰ ἰσχυρίζονται ὅτι τότε ἡ ἀνθρωπότης θὰ σωθῇ, ὅταν πάντες κλίνωσιν εὐλαδῶς τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Πατρὸς καὶ προσκυνήσωσιν αὐτόν. Πόσον διάφορος θὰ ἦτο ἡ ὅψις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, εἰς πόσους εἰδωλολάτραις θὰ εἶχεν ἀνατελεῖ τὸ σωτήριο τοῦ Εὐαγγελίου ὄψος, πόσον ὑψηλότερα θὰ ἴστατο ἡθικῶς ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα, ἂν οἱ χριστιανοὶ πάντες ἦσαν ἠνωμένοι ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ θὰ ἦσαν τῷ ὄντι ἠνωμένοι, ἂν δὲν διεχωρίζον αὐτοὺς καὶ δὲν ἐξηκολούθει νὰ τοὺς διαχωρίζῃ ἅπ' ἀλλήλων ὁ κακὸς τῆς διαίρεσεως δαίμων, ὁ δεσποτισμὸς τῶν παπῶν. Ἡμεῖς εὐχόμεθα ἐκ ψυ-

χῆς, ὅπως οἱ πάπαι ἀναγνωρίσωσι ποτε ὡς μόνον ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας τὸν Χριστόν, τότε δέ, ἀλλὰ τότε μόνον θὰ τείνωσι χεῖρα ἀληθῶς ἀδελφικὴν πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐπέλθῃ ἡ ὑπὸ πάντων ποθουμένη ἐνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀνύψωσιν μὲν τοῦ γοήτρου τοῦ χριστιανισμοῦ, πρὸς ὠφέλειαν δὲ ἀνυπολόγιστον τῆς ἀνθρωπότητος ἀπάσης.

ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἐκτὸς Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νίκας Ρώμης καὶ Οἰκουμένικος Πατριάρχης

«... Προσέχειν ἑαυτοὺς τὴν καλὴν τε παρακαταθήκην φυλάττειν, τὰς βεβήλους δ' ἐκτρέπεσθαι κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως ἱερὸν ἐστὶν εὐαγγελικὸν παράγγελμα καὶ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀρχαιοπαράδοτον καὶ σωτήριον διδάγμα. Πρόδηλον γὰρ ὅτι ὅταν ἀγρύπνως τὰ ὑπὸ τῶν πατέρων παραδεδομένα τηρῶμεν καὶ πιστῶς τὰ δεδιδαγμένα φυλάττωμεν, ἀσφαλῶς τὴν ψυχικὴν μὲν ἡμῶν σωτηρίαν, τὴν εὐδωσιν δὲ τῶν τοῦ Γένους πραγμάτων κατεργαζόμεθα. Τὸ παλαιόφατον τοῦτο παράγγελμα καὶ νῦν εὐκολον κρίνομεν ὑπομνήσαι ἐν γένει μὲν ἅπαν τὸ εὐσεβὲς τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος πλήρωμα, ἰδίᾳ δὲ τοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τοὺς ἐπιμελητάς καὶ ἐργάτας τῆς παρ' ἡμῖν παιδείσεως, καὶ τοὺς γονεῖς καὶ κηδεμόνας τῶν νέων, ἵνα πάντοτε μὲν ἰδίᾳ δὲ ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς προσέχωσιν ἑαυτοὺς τὴν παρακαταθήκην φυλάττειν, φρουρεῖν τε καὶ ὑπερασπίζειν τὸν θησαυρὸν τῶν πατέρων τιμαλφῶν παραδόσεων ἀπὸ κινδύνων καὶ πρῶην μὲν ὕφισταμένων, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων ἐπὶ μᾶλλον ἐπιταθέντων, μεγίστην δὲ ἀπαιτούντων προσοχὴν καὶ σύντονον παρ' ἡμῶν ἐνέργειαν πρὸς ἀποσόβησιν αὐτῶν.

Καὶ ὄντως, οὐκ ἄγνωστος διατελεῖ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν μὴ ὀρθοδόξων χριστιανικῶν σχολῶν, τῶν ἐν τε τῇ βασιλευούσῃ καὶ τοῖς προαστείοις καὶ πολλαῖς ἐπαρχίαις τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος, ὡς ἐπίσης οὐδ' ὁ σκοπὸς τοῦ πλασσιασμοῦ τῶν ἰδρυμάτων τούτων καὶ ἡ τάσις τῆς διδασκαλίας αὐτῶν. Ταῦτα ἐτιμᾶλλον ἀριδῆλως διεπιστώθησαν ἐκ στατιστικῆς περὶ τούτων ἐργασίας, προνοία ἐκκλησιαστικῇ ἄρτι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀρχιεπισκοπῇ ἀρμοδίως δι' ἐπισταμένης ἐρεύνης διεξαχθεῖσης, ἐξ ἧς μετὰ λύπης καὶ ἀπορίας εἶδομεν τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον καὶ σπουδαίας σημασίας φαινόμενον, ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἰδρύμασι τούτοις διαπαιδευόμενοι παῖδες κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς ὁμογενεῖς ὀρθοδόξους ἀνήκουσιν οἰκογενεῖας, ἀκρίτως εἰς ταύτας χάριν μόνης τῆς γλωσσομαθείας εἰσαγόμενοι ἐπὶ θρησκευτικῇ καὶ ἐθνικῇ αὐτῶν βλάβῃ.

Εἰς τὰ ὑφιστάμενα ταῦτα προσηλυτιστικὰ κέντρα προτίθεται νῦν νέα ἀλλοδόξων αὐτόχρημα πνευματικὴ ἐπιδρομή, ἡ τῶν ἀπὸ τῆς Δύσεως φευγόντων κληρικῶν ταγμάτων, ἅπερ, νόμῳ τὴν διεύθυνσιν τῶν πνευμάτων καὶ τὸ τῆς παιδαγωγίας δικαίωμα ἀφαιρηθέντα, κεκλεισμένην δὲ τὴν θύραν ἄλλων χωρῶν εὐρίσκοντα ἐπὶ τὰς ἡμετέρας εἰσβάλλουσι χώρας, ὡς ἐπὶ ἄγρῳ δῆθεν ἀπερίφρακτον καὶ ἀδέσποτον, ἐλπίζοντα εἰρεῖν ἐν αὐταῖς ἐλεύθερον στάδιον ὀργώσεως σπορᾶς καὶ θερισμοῦ ἐν τοῖς παρεισάκτοις καὶ τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ ἀλλοτρίοις διδάγμασι. Μὴ λανθανέτω δι' ὅμως, ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος, ὡς ἀνωφελεῖς καὶ ἐπιζήμιοι ἀποπεμπόμενοι οὗτοι ἱεροδιδάσκαλοι, εἰς τὰς χώρας ἡμῶν καταφεύγοντες, ἀναλαμβάνουσι κήρυγμα ἱεροποστόλων καὶ ἀγῶνα προσηλυτισμοῦ, τὰ δ' ὑπ' αὐτῶν πηγνύμενα παντοῦα ἰδρύματα καὶ ἡ ὅλη αὐτῶν διδασκαλία, ἡκιστα μὲν εἰς τὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης διὰδοσιν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἡθῶν διάπλασιν ἀποβλέπουσιν, ὅλη δὲ ψυχὴ καὶ διανοία ἀφοσιῶνται εἰς τὴν ἀποπλάνησιν τῶν τῇ

ὀρθοδόξῃ προσκειμένων πιστῶν, ἣν παρρησία καὶ ἀπεριφράστως ἐπιδιώκουσι ἀδελφίζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους καὶ αὐτέρογκα ματαιότητος φθεγγόμενοι, πᾶσαν τε τοῖς ἀκούουσιν ἐπαγγελλόμενοι αὐτενέργειαν, αὐτοὶ τῶν δεόντων ἀπολύτως στερούμενοι.

Οὕτω δὲ, διὰ τῶν συνήθων αὐτοῖς ἐπαγγελιῶν καὶ ὑποσχέσεων κατοπτρίζουσι τοῖς γονεῦσιν τὴν γοητικὴν ἰνδάλματος μελλούσης τῶν τέκνων αὐτῶν εὐημερίας διὰ τῆς σπουδῆς ξένων γλωσσῶν καὶ ποικίλης ἄλλης εὐρωπαϊκῆς δῆθεν μορφώσεως, πρόθυμοι δ' εἰς εὐκολίας τινὰς τοῖς ἀπορωτέροις ἐνδεικνύμενοι, πᾶσαν μετέρχονται σπουδὴν καὶ πᾶν μέσον κατατείνουν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ποιῆσαι προσηλύτους παρὰ τοῖς ἀπλουστεροῖς τοῖς μὴ δυναμένοις ἐκ τοῦ παρὰ χρεῖμα κρῖναι, ὅτι εἰς τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἀπώλειαν ἀσφαλῶς καὶ ἀνεπανορθώτως κατολισθαίνουσιν. Διὸ καθήκον προνοίας ἐκκλησιαστικῆς ἡγοῦμεθα, ἵνα πᾶσι τοῖς ἀγῶνι τοῖς ἐν Κυρίῳ ἡμῶν τέκνοις ὑποδείξωμεν τὸν ἐπαπειλοῦντα τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν κοινωνίαν κίνδυνον καὶ τὸ ἐπιβαλλόμενον πᾶσιν ἱερὸν καθήκον τοῦ ἀντιτάξαι, ὡς ἄμαχον κατ' αὐτοῦ ὄπλον, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίαν παιδείαν ἐμμονήν, γινώσκοντες, ὅτι ὑπὸ τοιούτους διδασκάλους ἢ γυνῶσι τῶν ξένων γλωσσῶν ἀποκτάται διὰ ζημίας ἀνεπανορθώτου, ἥτοι τῆς ἀπωλείας τῆς τε ἱερᾶς ὀρθοδόξου πίστεως, τῆς τε πατρίδος γλώσσης καὶ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν παραδόσεων, ἀπωλείας ἀγούσης εἰς ἐκφυλισμὸν τῆς ὁμογενοῦς ἀμορφώτου καὶ ἀπαλῆς νεότητος.

Ὅμοιως δ' ἐπιβλαβεῖς θρησκευτικῶς λογιστέαι καὶ αἱ ὑπὸ ξένων συντηρούμεναι σχολαὶ ἐκεῖναι ἐν αἷς οὐκ ἐνεργεῖται μὲν θρησκευτικὸς προσηλυτισμὸς ὑπὲρ ἑτεροδόξου τινὸς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν αἷς ἡ χριστιανικὴ ὀρθόδοξος κατήχησις καὶ ἄλλα ἱερὰ τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως μαθήματα ἢ ὅλως οὐ διδάσκονται, ἢ διδάσκονται μὲν ἀλλὰ κατὰ τρόπον γενικὸν καὶ ἀόριστον, ἐμπνέοντα οὕτω μᾶλλον τοῖς μαθηταῖς τὴν ψυχικῶς τε καὶ ἠθικῶς ἐπιβλαβεστάτην θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα.

Προτρεπόμεθα τοίνυν πατρικῶς καὶ παρκαλεούμεθα ἐκκλησιαστικῶς τοῖς τε γονεῦσι καὶ κηδεμόσι, τοῖς τε ἱεραικῶς προϊσταμένοις τῶν ἐνοριῶν τοῖς ἐντιμοτάτοις κυρίοις ἐφόροις ἐπιτρόποις καὶ λοιποῖς προκρίτοις τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ καὶ τοῖς προαστείοις ἐνοριῶν, ἵνα ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψὴν λαμβάνοντες τὸν σοβαρὸν τοῦτον κίνδυνον τῆς νέας γενεᾶς, κωφεύωσι πρὸς τὰς εὐσχήμους καὶ δῆθεν πρακτικῶς ὠφελίμους προτάσεις καὶ ὑποσχέσεις τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἑτερογενῶν τούτων αὐτοκλήτων διδασκάλων, ἐμμένοντες δὲ πιστοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν ἐν ταῖς σχολαῖς τοῦ καθ' ἡμᾶς Γένους παιδείαν καὶ μόρφωσιν τῶν ὀρθοδόξων παίδων γινώσκοντες ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόφασιν τῆς ἐν ξέναις γλώσσαις πρακτικῆς μορφώσεως αὕτη ἐστὶν ὅλως ἀδικαιολόγητος καὶ ἀστηρίκτος, πρῶτον μὲν καθότι καὶ ἐν ταῖς ἡμετέραις σχολαῖς ἀρκούντως αὐταὶ διδάσκονται, ὁ δ' αὐτῶν ἀποφοιτῶν δύναται ταχέως διὰ μικρᾶς φροντίδος καὶ ἐπιμελείας συμπληρῶσαι τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς μαθήσεως, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ληφθήσονται ἀρμοδίως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς τῶν ξένων γλωσσῶν σπουδῆς.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, πάσης περὶ ὀλίγων συμπερόντων σκέψεως προκρίτεχ πάντοτε ἡ περὶ διασώσεως τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ γλώσσης, τηρήσεως δὲ τῶν πατέρων ἡθῶν καὶ ἐθίμων, ἅπερ οἱ εὐσεβεῖς καὶ αἰδιδυμοὶ πατέρες ἡμῶν ἀγὰ καὶ ἀλύμαντα φυλάξαντες παρέδωκαν ἡμῖν πρὸς στήριξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἀπείρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὡμῶν.

Ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ΙΕ' 1902.